

REMISSVAR

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Vårt datum: 2021-10-22

Vårt diarienummer: ADM/2021:330

Ert datum: 2021-07-12

Er beteckning: Fi2021/02553

Kopia till utbildningsdepartementet

Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen (SOU 2021:55)

Centrala studiestödsnämnden (CSN) lämnar följande synpunkter på förslagen. CSN har i övriga delar inga synpunkter på förslagen i betänkandet.

10.3.2 Studiemedel

Enligt utredningen ska inbetalningar till mikroföretagarkonto inte utgöra sådan inkomst som beaktas vid inkomstprövningen av studiemedel. Av utredningen framgår att studenter som exempelvis bedriver verksamhet under loven eller vid sidan av studierna är en målgrupp som kan tänkas dra särskilt stor nytta av enkelheten med det föreslagna mikroföretagarkontot. Studenter är också enligt utredningen överrepresenterade bland de som tar uppdrag inom den s.k. gigekonomin i Sverige och utredningen anser därför att det är angeläget att inte komplicera reglerna för kontot för den målgruppen och att inbetalningar till mikroföretagarkonto inte ska ingå i den inkomst som ligger till grund för prövningen av rätten till studiemedel.

Studiemedel får bara lämnas med fullt belopp om den studerandes inkomst under ett kalenderhalvår inte är högre än ett visst belopp (det s.k. fribeloppet).¹ Som den studerandes inkomst under ett kalenderhalvår räknas den studerandes överskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital enligt beslut om slutlig skatt för kalenderåret.²

¹ 3 kap 16 § studiestödslagen (1999:1395)

² 3 kap 19 § studiestödslagen (1999:1395)

REMISSVAR

Rätten till studiemedel är behovsprövat i och med att de studerande under ett kalenderhalvår endast får ha inkomster upp till fribeloppet, innan studiemedlen reduceras. Studerande med höga inkomster har således inte rätt till fullt studiemedel.

Syftet med fribeloppet är också att de studerande inte bör förvärvsarbeta över en viss gräns, eftersom studier normalt är en krävande sysselsättning och förutsätter för heltidsstuderande en heltidsinsats. Till detta kommer kraven på hushållning med offentliga medel³

CSN anser att det är svårt att motivera varför denna målgrupp ska ha ett större utrymme än andra studerande att ha en inkomst vid sidan av sina studier. Studiemedlet är behovsprövat och att ha en inkomst som inte ska medräknas i den inkomst som ska ligga till grund för rätten till studiemedel anser CSN motverka syftet med studiestödet.

Utöver studiemedelsbeloppet får studielån även lämnas i form av tillägglån till vissa studerande från och med det kalenderår då den studerande fyller 25 år.⁴ Tillägglån får lämnas till en studerande som under kalenderåret närmast före studiernas början har haft en inkomst som uppgått till minst 415 procent av det prisbasbelopp som gäller det år då studierna påbörjas.⁵ Syftet med tillägglånet är komplettera ordinarie studiemedel för att underlätta för många vuxna studerande att börja studera, i och med att de har en annan livssituation och levnadsnivå än ungdomsstuderande. Utredningens förslag innebär vad CSN erfar att inbetalningar till mikroföretagarkonto inte ska medräknas i den inkomst som ligger till grund för rätten till tillägglån, vilket blir till nackdel för den studerande. Om den studerande felaktigt medräknar en sådan inkomst vid ansökan om tillägglån så kan det medföra att han eller hon får ett återkrav av beviljat tillägglån när inkomsten kontrolleras i efterhand mot Skatteverkets beslut om slutlig skatt.

Att vissa inkomster inte ska medräknas vid prövningen av rätten till studiemedel och vid beräkningen av tillägglån riskerar att göra det svårt för den studerande att förstå vilka inkomster som ska lämnas till CSN. Det kan komplicera CSN:s hantering av studiestödet och påverka servicen till myndighetens kunder.

Återbetalning av studielån

I betänkandet föreslås att inbetalningar till mikroföretagarkonto inte bör utgöra sådan inkomst som ska beaktas vid inkomstprövningen av studiemedel och att någon förändring av reglerna därigenom inte

³ Proposition 1999/2000: 10 Ett reformerat studiestödssystem, s. 73

⁴ 3 kap 14 § studiestödslagen (1999:1395)

⁵ 3 kap. 12 § studiestödsförordningen (2000:655)

REMISSVAR

behöver ske. Det verkar emellertid inte vara utrett vad som ska gälla inom återbetalningsområdet för de lån som CSN administrerar.

Låntagare som har svårt att betala årsbeloppet på sitt studielån, hemustrustningslån eller körkortslån kan ansöka om att få betala mindre med hänsyn till sin inkomst (nedsättning). Som inkomst räknas det belopp som utgör summan av låntagarens överskott i inkomstslagen tjänst, näringsverksamhet och kapital under betalningsåret.⁶ De uppgifter om inkomst som en låntagare lämnar i sin ansökan om nedsättning ligger till grund för att fastställa ett preliminärt årsbelopp. När ett beslut om slutlig skatt har fastställts beslutar CSN om ett slutligt årsbelopp. CSN kontrollerar alltså att låntagaren har lämnat korrekta inkomstuppgifter i sin ansökan och därigenom fått rätt årsbelopp att betala. Är inkomsten högre får låntagaren betala ett resterande belopp i efterhand.

Låntagare som har studielån (lån som tagits mellan den 1 januari 1989 till den 30 juni 2001) ska enligt huvudregeln betala tillbaka lånet med en summa som varje år motsvarar fyra procent av den sammanlagda inkomsten enligt det senaste beslutet om slutlig skatt.⁷ Sammanlagd inkomst är summan av överskottet i inkomstslagen tjänst, näringsverksamhet och kapital.

I betänkandet beskrivs inte vilken påverkan inkomster till ett mikroföretagarkonto bör ha för återbetalning av studielån, hemustrustningslån eller körkortslån. CSN antar därför att reglerna inom detta område kommer att vara oförändrade. Det innebär, som CSN tolkar det, att inkomster till ett mikroföretagarkonto inte kommer att ligga till grund för beräkning av årsbelopp för studielånet eller efterkontroll av nedsättning av årsbelopp för de lån som CSN administrerar.

CSN har svårt att se varför dessa inkomster ska vara undantagna vid beräkning av årsbelopp för studielån och nedsättning av årsbelopp. Av förarbetena till studiestödslagen framgår att utgångspunkten är att studielån ska betalas tillbaka och att den enskildes ansvar för upptagna lån bör var tydlig.⁸ Även i förarbetena till höjda åldersgränser inom studiestödssystemet fastslås att principen om att lån ska återbetalas fullt ut bör fortsatt gälla.⁹ Om inkomster till mikroföretagarkonto ska undantas kan följderna bli att låntagare med dessa inkomster får betala ett mindre årsbelopp, eller inget årsbelopp alls, och kanske inte hinner betala tillbaka sitt studielån.

⁶ 4 kap. 14 § studiestödslagen (1999:1395), punkterna 1 och 16 i övergångsbestämmelserna till studiestödslagen (1999:1395), 19 § förordningen (1990:1361) om lån till hemustrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar samt 24 § förordningen (2018:1118) om körkortslån.

⁷ Punkt 14 i övergångsbestämmelserna till studiestödslagen (1999:1395).

⁸ Prop. 1999/2000:10 s. 97 och 119.

⁹ Prop. 2020/21:122 s. 24.

REMISSVAR

Låntagare har redan i dag svårt att förstå vilken inkomst som ska ligga till grund för beräkning av årsbelopp och nedsättning. Om inkomster till mikroföretagarkonto ska undantas befarar CSN att det kan bli ännu svårare för låntagare att förstå vilka inkomster som ska medräknas.

Det finns också tillfällen då en låntagare måste lämna uppgift om sin inkomst för bedömning av betalningsförmågan. Till exempel vid ansökan om nedsättning pga. synnerliga skäl och vid ansökan om betalningsplan för återkrav. I dessa fall anser CSN att alla inkomster ska beaktas, dvs. även inkomster till ett mikroföretagarkonto. Att en inkomst ska beaktas i vissa fall men inte i andra innebär en risk att låntagare kommer att lämna felaktiga inkomstuppgifter till CSN.

Om utredningens förslag genomförs förutsätter CSN att inkomster från mikroföretagarkontot inte kommer att ingå i den inkomstuppgift som CSN erhåller från Skatteverket. Annars behöver CSN göra en systemutveckling för att inkomster från mikroföretagarkontot ska särskiljas från övriga inkomster.

Beslut om detta remissvar har fattats av enhetschefen Jeanette Carlsson efter föredragning av utredaren Henrik Strömberg Croné och verksjuristen Monika Haraldsson.

Jeanette Carlsson

Henrik Strömberg Croné

Monika Haraldsson